

مقایسه قیمت برق در ایران با سایر کشورهای جهان

دفتر مطالعات آماری و راهبردی صنعت نساجی

انجمن صنایع نساجی ایران

تهیه و تنظیم: مریم گرامی فهیم

شهریور ماه ۱۳۸۹

مقایسه قیمت برق در ایران با سایر کشور های جهان

اشاره

شناخت روند جهانی به لحاظ کمی و شناخت مقیاسهای اقتصادی کشور های دیگر شرط لازم برای درک صحیح موقعیت و جایگاه کشور در ارتباط با پدیده های اقتصادی است. امکان محک زنی مهمترین کاربرد اینگونه مطالعات است که سبب می شود تا اقتصاد دانان، سیاستگذاران و تحلیل گران نه در یک فضای منزوی و فرضی بلکه با توجه به عینیات جهانی و بدیهیات موجود به امور اقتصاد کشور بپردازند. از آنجا که پدیده برق نیز در اقتصاد کشور از اهمیت خاصی برخوردار است بر آن شدیم تا ابتدا وضعیت آن را در کشور و سپس قیمت برق ایران را با سایر کشور های جهان مورد مقایسه قرار دهیم.

وضعیت مصرف برق در ایران

ازکل برق تولید شده در ایران که در حدود ۱۰۰۰ مگا وات ساعت می باشد ، بخش های صنعت ۳۴ درصد ، خانگی ۳۴ درصد ، کشاورزی ۱۱/۶ درصد، عمومی ۱۳/۵ درصد ، تجاری ۷ درصد و حمل و نقل ۱/۰ درصد آن را مصرف می کنند.

از مجموع مصرف برق در صنعت که به بحث ما مربوط می شود ، فلزات اساسی ۴۶ درصد، کانی های غیر فلزی ۱۸/۲ درصد، شیمیایی ۱۰/۵ درصد ، غذایی و آشامیدنی ۵/۶ درصد ، منسوجات ۴ درصد ، فرآورده های نفتی ۱/۶ درصد وسایر بخش ها ۱۳/۳ درصد مصرف می نمایند .

در این مبحث برق را به دو نوع صنعتی و خانگی تقسیم می کنیم و قیمت هر یک را در ایران و سایر کشور های جهان ابتدا جداگانه و سپس با هم مورد بررسی قرار می دهیم.

۱ – مقایسه قیمت برق صنعتی در ایران با کشورهای منطقه

میزان مصرف برق در بخش های صنعتی یکی از ملاک های توسعه یافتگی در هر کشور به شمار می رود، اما آنچه در ایران رخ داده است، مصرف برق در بخش خانگی بوده که فقط مصرف است و تولیدی در بر ندارد.

به گزارش سایت khabaronline.ir در بین کشورهای منطقه ترکیه گران ترین نرخ برق را دارد. اما کشورهای دیگری هم در منطقه هستند که مثل ایران برق را ارزان و یارانه ای می فروشند.

کشورهایی چون تاجیکستان ، افغانستان و ترکمنستان از جمله کشورهایی هستند که برای برق همچنان یارانه پرداخت می کنند و در همین راستا نیز قیمت برقشان با ایران برابری می کند. در این بین گفته می شود ترکیه بالاترین نرخ برق در منطقه را به خود اختصاص داده است .

براساس این گزارش ، در حال حاضر قیمت هر کیلووات ساعت برق در ترکیه ۱۲۰ تا ۱۴۰ تومان است در حالیکه این رقم در ایران از ۱۲ تا ۱۶ تومان اعلام می شود .

در این بین استدلال بازار برای قیمت برق بدین گونه است که کشوری که گاز دارد برق ارزانی هم خواهد داشت اما کشورهایی که از نعمت گاز برخوردار نیستند چاره ای جز فروش برق به قیمت واقعی را ندارند. در این میان عراق مثال خوبی برای این ادعا خواهد بود. در حال حاضر قیمت برق در کردستان عراق ۲۰ تومان در هر کیلووات ساعت است در حالیکه این رقم در دیگر نقاط این کشور چون بغداد به دلیل نبود گاز ۶۰ تا ۷۰ تومان است. براساس این گزارش نرخ برق در هندوستان نیز بعد از ترکیه گران ترین نرخ برق محسوب می شود. قیمت هر کیلووات ساعت برق در هندوستان ۱۰۰ تا ۱۲۰ تومان است. شایان ذکر است که متوسط قیمت جهانی برق بین ۸۰ تا ۱۰۰ تومان است. هم اکنون قیمت برق صنعتی در ایران حدود دو سنت به ازای هر کیلووات ساعت است، در حالی که این میزان در بیشتر نقاط دنیا به ۱۱ سنت می رسد.

مقایسه نرخ برق صنعتی در ایران در مقایسه با کشورهای منطقه

واحد: تومان / کیلو وات ساعت

نام کشور	نرخ برق
ترکیه	۱۱۰
هندوستان	۱۰۰-۱۲۰
پاکستان	۸۰-۹۰
امارات	۸۰
کره جنوبی	۶۰-۷۰
عراق	۶۰-۷۰
کردستان عراق	۲۰
ترکمستان	۱۰-۲۰
تاجیکستان	۱۰-۲۰
افغانستان	۱۰-۲۰
ایران	۱۶-۱۷

۲- مقایسه قیمت برق صنعتی در ایران با ۲۹ کشور جهان

به گزارش khabaronline.ir : در بین ۲۹ کشور جهان بالاترین بهایی که صنعتگران برای برق می پردازند مربوط به دو کشور گوین و ایتالیا با بیش از ۲۳۰ تومان در هر کیلووات ساعت است. صنعتگران در ایران کمترین رقم را برای برق پرداخت می کنند که ۱۶۵ ریال است. پس از ایران عربستان سعودی با ۳۲ تومان و بولیوی با ۴۷ تومان در هر کیلووات ساعت ارزان ترین برق را به صنعتگران خود در میان ۲۹ کشور جهان اختصاص می دهند. برق مصرفی بخش صنعت ایران در سال ۸۷ در مقایسه با سال ۸۶ حدود ۵/۳ درصد رشد داشته است. براین اساس، جدول ذیل مقایسه بهای برق صنعتی در ۲۹ کشور جهان با قیمت برق ایران را نشان می دهد.

بهای برق صنعتی در ۲۹ کشور جهان (کیلووات ساعت / سنت) در سال ۲۰۰۷-۲۰۰۳ و مقایسه آن با ایران

نسبت بهای برق به بهای برق ایران	بهای برق صنعتی	سال	نام کشور
۵/۱	۸/۴	۲۰۰۷	سوئیس
۳/۴	۵/۶	۲۰۰۷	فرانسه
۱۰/۱	۱۶/۷	۲۰۰۷	ایتالیا
۴/۱	۶/۸	۲۰۰۶	آرژانتین
۶/۶	۱۰/۹	۲۰۰۷	ترکیه
۲/۸	۴/۷	۲۰۰۶	بولیوی
۵/۸	۹/۶	۲۰۰۶	دانمارک
۵/۶	۹/۴	۲۰۰۶	آلمان
۵/۲	۸/۷	۲۰۰۶	کوبا
۴/۱	۶/۹	۲۰۰۷	کره جنوبی
۷/۱	۱۱/۷	۲۰۰۶	ژاپن
۶/۵	۱۰/۸	۲۰۰۳	مجارستان
۵/۴	۹	۲۰۰۶	شیلی
۴	۶/۷	۲۰۰۵	یونان
۶/۹	۱۱/۵	۲۰۰۷	جمهوری چک
۴/۹	۸/۱	۲۰۰۷	فنلاند
۶/۱	۱۰/۲	۲۰۰۷	مکزیک
۸/۳	۱۳/۷	۲۰۰۷	اسلواکی
۳/۸	۶/۴	۲۰۰۷	ایالات متحده
۶/۴	۱۰/۷	۲۰۰۶	انگلستان
۴/۹	۸/۲	۲۰۰۷	لهستان
۴/۱	۶/۸	۲۰۰۷	نیوزیلند
۴/۴	۷/۴	۲۰۰۶	کاستاریکا
۷/۴	۱۲/۲	۲۰۰۶	برزیل
۵/۸	۹/۶	۲۰۰۵	اکوادور
۸/۵	۱۴/۱	۲۰۰۶	السالوادور
۱۴/۱	۲۳/۳	۲۰۰۶	گویان
۱/۹	۳/۲	۲۰۰۳	عربستان
۱	۱/۶۵	۲۰۰۷	ایران

نرخ برابری دلار در سال ۲۰۰۷ معادل ۹۰۰۰ ریال می باشد

منبع: International Energy Agency

۳-مقایسه قیمت برق خانگی در ایران با چند کشور جهان

ارزان بودن قیمت برق نیز دلیل اصلی بر رشد مصرف برق دارد چرا که قیمت برق خانگی در کشورهای صنعتی ۳ تا ۳/۵ برابر قیمت برق صنعتی است.

قیمت برق خانگی و صنعتی در بیشتر کشورهای دنیا و صنعتی ۵ تا ۶ برابر گرانتر از قیمت برق در ایران است. قیمت برق خانگی در ایران برای هر کیلو وات ساعت کمتر از دو سنت و در برخی کشورهای دنیا که اتفاقاً مصرف برق خود را کنترل کرده اند ۶ سنت است.

متوسط مصرف برق خانگی در دنیا ماهانه ۹۰۰ کیلو وات ساعت است ، در حالی که در ایران در حال حاضر متوسط مصرف برق خانگی ماهانه ۲۶۰۰ کیلو وات است. در بین چند کشور زیر بالا ترین بها برای برق خانگی را مردم کشور آلمان می پردازند که بعد از آن به ترتیب مردم ایتالیا و اتریش به نسبت برابر قرار دارند. طبق این جدول مردم ایران حد اقل قیمت را برای برق خانگی می پردازند.

بهای برق خانگی در کشورهای جهان (کیلووات ساعت/سنت) در سال ۲۰۰۷ و مقایسه آن با ایران

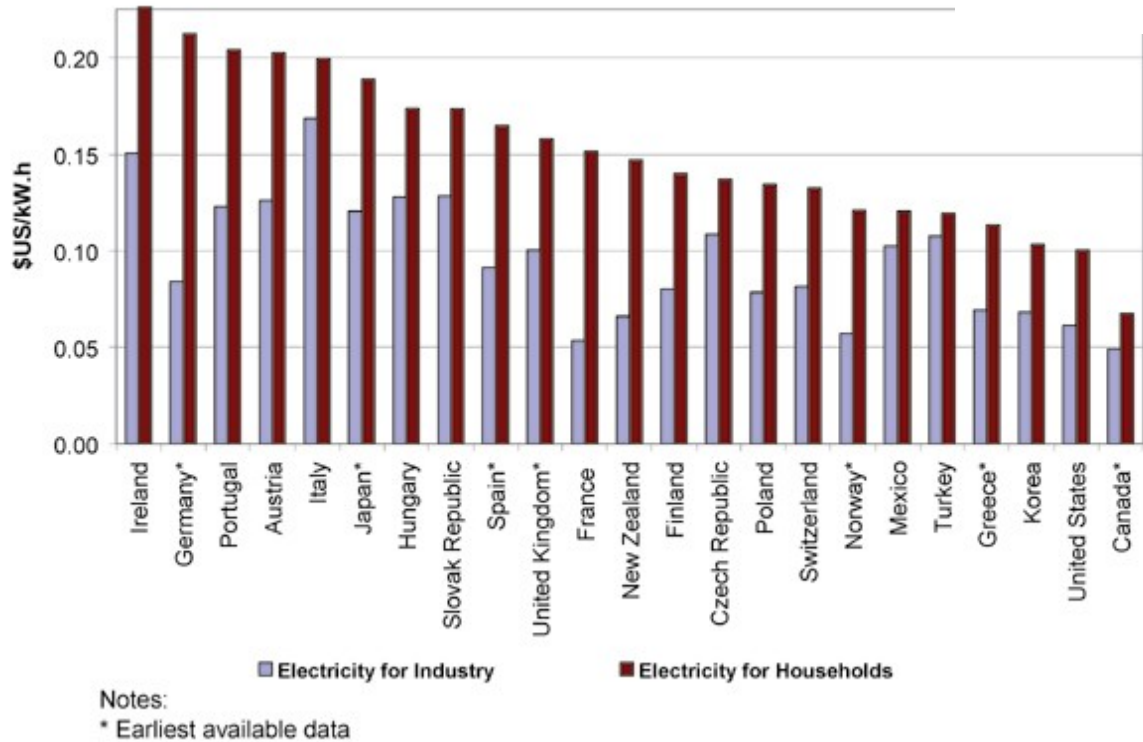
بهای برق خانگی	نام کشور
۲۰	اتریش
۱۴/۵	برزیل
۱۴	شیلی
۸	تایوان
۱۵	فرانسه
۲۰/۳	آلمان
۶/۳	اندونزی
۲۰	ایتالیا
۱۷/۶	ژاپن
۴/۳	قزاقستان
۱۰/۲	کره جنوبی
۱۲/۳	مکزیک
۱۳/۲	نروژ
۹/۱	ناروژ
۱۲/۲	ترکیه
۱۰	آمریکا
۱/۶۵	ایران

منبع :

United States -- Energy Information Administration, *Monthly Energy Review*, May 2010,

نرخ برابری دلار در سال ۲۰۰۷ معادل ۹۰۰۰ ریال می باشد.

۴-نمودار بهای برق صنعتی و خانگی در چند کشور جهان

منبع : International Energy Agency - Key World Energy Statistics

میزان مصرف برق کشاورزی کشور در سال‌های ۸۶ تا ۸۷ معادل ۱۸/۵ درصد رشد داشت در حالی که میانگین مصرف برق در سال‌های ۷۶ تا ۸۶ بیش از ۸ درصد، افزایش داشته است. هم‌اکنون سالانه بطور متوسط یک میلیارد و ۴۵۹ کیلووات ساعت برق در بخش کشاورزی مصرف می‌شود. قیمت هر کیلووات ساعت برق برای بخش کشاورزی ۲۰ ریال است در حالی که قیمت تمام شده آن برای وزارت نیرو ۷۷۰ ریال است.

نتیجه گیری

به گزارش فارس، سازمان بین‌المللی انرژی در گزارشی اعلام کرد اقتصاد جهانی سالانه ۵۵۰ میلیارد دلار به یارانه انرژی اختصاص می‌دهد که این رقم ۷۵ درصد بیشتر از آن چیزی است که تصور می‌شد. بر اساس این گزارش در سال ۲۰۰۸، حدود ۳۷ کشور بزرگ در حال توسعه مجموعاً ۵۵۷ میلیارد دلار یارانه در بخش انرژی پرداخت کرده‌اند.

ایران، روسیه، عربستان، هند و چین جزو پنج کشور نخست دنیا از نظر حجم یارانه‌های پرداختی به شهروندان خود در بخش انرژی هستند. قیمت واقعی هر کیلووات ساعت برق در ایران بالغ بر ۷۷۲ ریال است. و دولت به ازای هر کیلووات ساعت برق حدود ۶۰۰ ریال یارانه پرداخت می‌کند. این در حالی است که ایران در

میان سایر کشورهای جهان از نظر مصرف سرانه انرژی از جمله برق در رتبه نخست قرار دارد. پایین بودن قیمت برق خانگی یکی از دلایل افزایش مصرف انرژی است .

آمار و ارقام در دسترس بیانگر این موضوع است که ایران از جمله کشورهای است که در آن مصرف انرژی بیش از حد متعارف است و این افزایش، بار سنگین اقتصادی را به دولت و در نتیجه جامعه تحمیل می کند. بررسی های آماری نشان می دهد مصرف برق خانگی در ایران ۲/۵ برابر متوسط جهانی است. این در حالی است که در سال های ۸۶ - ۷۶ نسبت به دهه نخست انقلاب ۵۶ تا ۶۵، رشد مصرف برق خانگی ۴۶۵ درصد بوده است.

روند روبه رشد مصرف برق خانگی در پی افزایش شهرنشینی و استفاده از وسایل برقی گوناگون، و ارزان بودن آن میزان مصرف برق در کشور را در شهرهای مختلف در زمان حاضر نسبت به سال های آغازین پیروزی انقلاب اسلامی تا چند برابر افزایش داده است، به طوری که کارشناسان انرژی معتقدند: در صورت تداوم افزایش مصرف برق خانگی تا سال ۱۴۰۱، ایران به واردکننده انرژی تبدیل خواهد شد.

دفتر مطالعات آماری و راهبردی صنعت نساجی

انجمن صنایع نساجی ایران

تهیه و تنظیم: مریم گرامی فهیم

شهریور ماه ۱۳۸۹